

**Lista działań personelu wspierających autonomię dziecka podczas czynności higienicznych (mycie rąk, toaleta, zmiana pieluchy i inne) w Żłobku Gminnym w Janowcu Wielkopolskim**

1. Informowanie dziecka o zamiarze zmiany pieluszki i oczekiwanie na jego reakcję.
2. Przypominanie dzieciom o konieczności korzystania z toalety lub nocnika, dzieci same decydują, czy chcą z tego skorzystać.
3. Uwzględnianie prawa dziecka do towarzystwa lub intymności w toalecie.
4. Dziecko nie musi pytać o pozwolenie na skorzystanie z toalety lub umycie rąk.
5. Wspieranie samodzielności dzieci związanej z higieną odpowiednio do poziomu ich rozwoju, wspomaganie w treningu czystości.
6. Na bieżąco współpracowanie z innymi opiekunami w zakresie wsparcia dzieci w higienie.
7. Jest ustalone, kto z personelu przekazuje informacje rodzicom i zbiera od nich istotne informacje związane z higieną dzieci.
8. Wymienianie z rodzicami istotnych informacji na temat procesu higieny dziecka i uzgadnianie z nimi wspólnych działań w tym zakresie.
9. Nigdy nie można karać dziecka za załatwianie naturalnych potrzeb fizjologicznych, niezależnie od miejsca, gdzie ono się odbywa.
10. Nie zawstydzanie dziecka ani nie okazywanie rozczarowania, gdy dziecko nie zasygnalizuje potrzeby załatwienia się.
11. Przewijanie dziecka bez pośpiechu, z delikatnością i uważnością, by nie sprawić mu bólu i przykrości.
12. Nieokazywanie dzieciom werbalnie i niewerbalnie niechęci przy czynnościach związanych z pielęgnacją.
13. Wypracowywanie z dziećmi nawyku mycia rąk – przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety.

**„Załącznik nr 7” do planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego Żłobka – ARKUSZ SAMOOCENY PERSONELU W ZAKRESIE WSPIERANIA AUTONOMII DZIECKA PODCZAS CZYNNOŚCI HIGIENICZNYCH**

| Nazwa działania opiekuna                                                                       | Tak/Nie | W jakich sytuacja występują trudności | Uwagi |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------|-------|
| Informuję dziecko o zamiarze zmiany pieluszki i czekam na jego reakcję                         |         |                                       |       |
| Przypominam dzieciom o korzystaniu z toalety lub nocnika, ale dzieci same decydują, czy chcą z |         |                                       |       |

|                                                                                                                                                                                    |  |  |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| nich skorzystać                                                                                                                                                                    |  |  |  |
| Uwzględniam prawo dziecka do towarzystwa lub intymności w toalecie                                                                                                                 |  |  |  |
| Dziecko nie musi pytać o pozwolenie na skorzystanie z toalety lub umycie rąk                                                                                                       |  |  |  |
| Wspieram samodzielność dzieci związaną z higieną odpowiednio do poziomu ich rozwoju, wspomagam je w treningu związanym z higieną, ale respektuję ich prawo do odmowy tego treningu |  |  |  |
| Na bieżąco uzgadniam z pozostałymi opiekunami sposoby wspierania dzieci w rozwoju związanym z higieną                                                                              |  |  |  |
| Jest ustalone. kto z personelu przekazuje informacje rodzicom i zbiera od nich istotne informacje związane z higieną                                                               |  |  |  |
| Wymieniam z rodzicami aktualne informacje na temat umiejętności dziecka w zakresie czynności higienicznych i uzgadniam z nimi wspólne działania w tym zakresie                     |  |  |  |
| Nigdy nie karzę dzieci za załatwianie naturalnych potrzeb fizjologicznych, niezależnie od miejsca, gdzie to się odbywa (skorzystanie z nocnika, zmoczenie się)                     |  |  |  |
| Nie zawstydzam dziecka ani nie okazuję rozczarowania, gdy dziecko nie zasygnalizuje potrzeby skorzystania z nocnika lub toalety                                                    |  |  |  |
| Przewijam dziecko bez pośpiechu, z delikatnością i uważnością, żeby nie sprawić mu bólu czy przykrości,                                                                            |  |  |  |

|                                                                                                                                                                                  |  |  |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| jestem w kontakcie z dzieckiem                                                                                                                                                   |  |  |  |
| Nie okazuję dzieciom werbalnie i niewerbalnie swojej niechęci przy czynnościach związanych z pielęgnacją                                                                         |  |  |  |
| Wypracowuję z dziećmi nawyk mycia rąk – odbywa się to co najmniej przed każdym posiłkiem i zawsze po skorzystaniu z toalety (dotyczy dzieci, które już są na tym etapie rozwoju) |  |  |  |

**Lista działań personelu wspierających samodzielność dziecka podczas posiłków  
w Żłobku Gminnym w Janowcu Wielkopolskim**

1. Niezmuszanie dzieci do siadania przy stole, jeżeli nie mają potrzeby jedzenia.
2. Uprowadzanie dzieci, że zbliża się pora posiłku.
3. Zapraszanie dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku.
4. Dawanie dzieciom tyle czasu na posiłek, ile tego potrzebują.
5. Nienagradzanie dzieci za zjedzenie posiłku ani niekaranie za odmowę.
6. Akceptowanie, że dziecko może nie chcieć niczego zjeść.
7. Uwzględnianie werbalnych i pozawerbalnych sygnałów dzieci dotyczących potrzeby jedzenia.
8. Nienaleganie, aby dziecko zjadło wszystko, co ma na talerzu.
9. Pozwalanie, aby dzieci same nakładały sobie jedzenie.
10. Zachęcanie dzieci, aby utrzymały bezpieczną pozycję siedzącą podczas jedzenia.
11. Pozwalanie jeść rękoma dzieciom, które nie umieją używać sztućców.
12. Zachęcanie dzieci, aby utrzymały bezpieczną pozycję siedzącą podczas jedzenia.
13. Pozwalanie jeść rękoma dzieciom, które nie umieją używać sztućców.
14. Pomaganie dzieciom, które mają trudności z jedzeniem.
15. Karmienie dzieci niepotrafiących jeść samodzielnie.
16. Podczas posiłku pozwalanie dzieciom prowadzić rozmowy ze sobą i personelem.
17. Proponowanie dzieciom potrawy, tłumaczenie im ich nazwy i składników.
18. Rozmawianie z dziećmi o tym co jest zdrowe, a co nie.
19. Umożliwianie dzieciom uprawiania ziół w doniczkach.
20. Umożliwianie dzieciom udziału w przygotowaniu prostych potraw i napojów.
21. Zbieranie od rodziców informacji dotyczących żywienia dziecka.
22. Wspólnie z innymi opiekunami i rodzicami uwzględnianie potrzeb żywieniowych dziecka.
23. Zachęcanie rodziców do stosowania zasad zdrowego żywienia w domu.
24. Upowszechnianie przepisów i pomysłów na zdrowe jedzenie.
25. Prowadzenie bieżących obserwacji dzieci związanych z żywieniem.
26. W razie potrzeby kierowanie rodziców do specjalisty.

**„Załącznik nr 8”. do planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego Żłobka – ŻŁOBEK MA SPISANĄ  
LISTĘ DZIAŁAŃ PERSONELU WSPIERAJĄCYCH SAMODZIELNOŚĆ DZIECKA PODCZAS POSIŁKÓW**

| Nazwa działania opiekuna                                                                                      | Tak/Nie | W jakich sytuacja występują trudności | Uwagi |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------|-------|
| Nie zmuszam dzieci do siadania przy stole, jeśli nie mają potrzeby jedzenia                                   |         |                                       |       |
| Uprzedzam dzieci, że zbliża się pora posiłku, pozwalając im dokończyć zabawę                                  |         |                                       |       |
| Zapraszam dzieci do wspólnego nakrywania do stołu i sprzątania po posiłku                                     |         |                                       |       |
| Daję dzieciom tyle czasu na posiłek, ile potrzebują                                                           |         |                                       |       |
| Nie nagradzam dzieci za zjedzenie posiłku ani nie karzę za odmowę jedzenia                                    |         |                                       |       |
| Akceptuję to, że dziecko może nie chcieć niczego zjeść.                                                       |         |                                       |       |
| Uwzględniam werbalne i pozawerbalne sygnały dzieci dotyczące potrzeby jedzenia oraz ilości spożywanych potraw |         |                                       |       |
| Nie nalegam, aby dziecko zjadło wszystko, co ma na talerzu                                                    |         |                                       |       |
| W miarę możliwości rozwojowych pozwalam, żeby dzieci same nakładały sobie jedzenie                            |         |                                       |       |
| Dziecka, które nałoży sobie za dużo, nie zmuszam do zjedzenia wszystkiego                                     |         |                                       |       |
| Zachęcam dzieci, w tym także niemowlęta, które uzyskały bezpieczną pozycję siedzącą, do                       |         |                                       |       |

|                                                                                                                                                             |  |  |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| samodzielnego jedzenia                                                                                                                                      |  |  |  |
| Pozwalam jeść rękoma dzieciom, które nie potrafią jeszcze używać sztućców                                                                                   |  |  |  |
| Dziecku, które ma trudności z jedzeniem, pomagam, karmiąc je łyżeczką lub widelcem za jego zgodą                                                            |  |  |  |
| Dzieci nieumiejące samodzielnie jeść karmię w kontakcie „jeden na jeden”                                                                                    |  |  |  |
| Dopilnowuję, żeby wszystkie dzieci w czasie posiłku miały stały dostęp do łyżki i widelca                                                                   |  |  |  |
| Pozwalam dzieciom podczas posiłku prowadzić rozmowy z personelem i innymi dziećmi siedzącymi przy stole                                                     |  |  |  |
| Staram się w miarę możliwości jeść razem z dziećmi przy stolikach                                                                                           |  |  |  |
| Proponuję dzieciom potrawy, tłumaczę nazwy i składniki dania                                                                                                |  |  |  |
| Rozmawiam z dziećmi o tym, co jest zdrowe, a co nie                                                                                                         |  |  |  |
| Umożliwiam dzieciom uprawianie ziół (warzyw) w ogrodzie lub doniczkach na oknie                                                                             |  |  |  |
| Umożliwiam dzieciom udział w przygotowaniu napojów i prostych potraw                                                                                        |  |  |  |
| Zbieram od rodziców informacje dotyczące żywienia dziecka, w tym jego preferencji żywieniowych, godzin posiłków, nawyków i rytuałów, ewentualnych trudności |  |  |  |

|                                                                                                                                                          |  |  |  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| żywieniowych, umiejętności                                                                                                                               |  |  |  |
| Wspólnie z rodzicami i współpracownikami uzgadniamy potrzeby dzieci związane z żywieniem, uwzględniając zasady zdrowego żywienia i profilaktyki otyłości |  |  |  |
| Zachęcam rodziców do stosowania zasad zdrowego żywienia w domu                                                                                           |  |  |  |
| Upowszechniam przepisy i pomysły na zdrowe posiłki, materiały na temat zdrowego żywienia                                                                 |  |  |  |
| Prowadzę bieżącą obserwację dzieci w sytuacjach związanych z żywieniem i w razie wyraźnie niepokojących objawów dzielę się spostrzeżeniami z rodzicami   |  |  |  |
| Wiem, jakie zachowania dzieci związane z żywieniem uznać za niepokojące i w razie potrzeby kieruję rodziców do specjalisty.                              |  |  |  |

**Lista działań określająca wspólne dla całego personelu sposoby:**

- 1) nawiązywania relacji z dziećmi dające im poczucie bezpieczeństwa,
- 2) reagowania werbalnie i niewerbalnie na zachowania dzieci,
- 3) komunikowania dzieciom aktywności w ciągu dnia i zmian z tym związanych

**Ad.1).**

1. Odnoszenie się do dzieci z należyтым szacunkiem.
2. Zainteresowanie tym, co mówią dzieci.
3. Używanie niewerbalnych komunikatów w kontaktach z dziećmi.
4. Zwracanie się do dzieci po imieniu.
5. Szukanie kontaktu wzrokowego z dzieckiem podczas rozmowy.
6. W trakcie rozmowy z dziećmi staranie się być na ich wysokości poprzez kucanie lub siadanie obok.

**Ad.2)**

1. Uważne obserwowanie, co robią dzieci, nazywanie, co widzą dopasowywanie swojego zachowania - tonu głosu, wyrazu twarzy, mimiki – do tego, co wyrażają dzieci.
2. Gotowość do pomocy, jeżeli dzieci tego potrzebują.
3. Tworzenie warunków do samodzielnego podejmowania decyzji przez dzieci.
4. Pozwalanie dzieciom na popełnianie błędów i zachęcanie do samodzielnego rozwiązywania trudności z pomocą opiekuna.
5. Akceptowanie emocji dzieci i uważność na trudne momenty.
6. Rozpoznawanie i nazywanie stanów emocjonalnych dzieci i opiekunów.

**Ad.3)**

1. Przypominam dzieciom werbalnie i niewerbalnie o punktach w planie dnia.
2. Uprzedzanie dzieci o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem i czekanie na jego odpowiedź.

**„Załącznik nr 9”. do planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego Żłobka Gminnego w Janowcu Wielkopolskim – W ŻŁOBKU OKREŚLONE SĄ WSPÓLNE DLA CAŁEGO PERSONELU SPOSOBY: NAWIAŻYWANIA RELACJI Z DZIEĆMI DAJĄCE IM POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA, REAGOWANIA WERBALNIE I NIEWERBALNIE NA ZACHOWANIA DZIECI, KOMUNIKOWANIA DZIECIOM AKTYWNOŚCI W CIĄGU DNIA I ZMIAN Z TYM ZWIĄZANYCH**

**Arkusz samooceny personelu w zakresie nawiązywania relacji z dziećmi, reagowania na zachowania dzieci i komunikowania dzieciom o aktywnościach**

| Nazwa działania opiekuna | Tak/Nie | W jakich sytuacja występują trudności | Uwagi |
|--------------------------|---------|---------------------------------------|-------|
|                          |         |                                       |       |



|                                                                                                                                |  |  |  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| <b>RELACJE Z DZIEĆMI</b>                                                                                                       |  |  |  |
| Do dzieci odnoszę się w sposób ciepły, często się uśmiechając i okazując zadowolenie z bycia z nimi                            |  |  |  |
| Okazuję zainteresowanie tym, co dzieci mówią i robią                                                                           |  |  |  |
| Używam niewerbalnych komunikatów w interakcji z dzieckiem (np. kiwając głową, podnosząc brwi w zdziwieniu, uśmiechając się)    |  |  |  |
| Mówię do dzieci po imieniu                                                                                                     |  |  |  |
| Szukam kontaktu wzrokowego (nie zmuszając do wzajemności) podczas rozmowy z dzieckiem                                          |  |  |  |
| W trakcie rozmowy z dziećmi staram się być na ich wysokości, kucając lub siadając obok                                         |  |  |  |
| <b>REAGOWANIE NA ZACHOWANIA DZIECI</b>                                                                                         |  |  |  |
| Uważnie obserwuję to, co robią dzieci, nazywając to, co widzę                                                                  |  |  |  |
| Dopasowuję swoje zachowanie (ton głosu, wyraz twarzy, poziom entuzjazmu) do tego, co wyrażają dzieci                           |  |  |  |
| Jestem gotowa/gotowy do pomocy, jeśli dzieci tego potrzebują                                                                   |  |  |  |
| Stwarzam warunki do samodzielnego podejmowania decyzji przez dzieci                                                            |  |  |  |
| Pozwalam dzieciom na popełnianie błędów i zachęcam do samodzielnego ich naprawiania / rozwiązywania problemów, jeżeli są na to |  |  |  |

|                                                                                                                                                                               |  |  |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|
| gotowe                                                                                                                                                                        |  |  |  |
| Akceptuję wyrażanie emocji przez dzieci                                                                                                                                       |  |  |  |
| Jestem uważna/uważny na trudne momenty dzieci (zmęczenie, przestymulowanie) i wspieram je, aranżując zmiany w otoczeniu, dostosowując ton głosu i styl interakcji do sytuacji |  |  |  |
| Respektuję chęć dziecka do przerywania interakcji i czekam, aż wyrazi ono chęć wznowienia kontaktu                                                                            |  |  |  |
| Rozpoznaję i nazywam reakcje emocjonalne dzieci oraz własne                                                                                                                   |  |  |  |
| <b>KOMUNIKOWANIE DZIECIOM O AKTYWNOŚCIACH</b>                                                                                                                                 |  |  |  |
| Przypominam dzieciom werbalnie lub niewerbalnie (gestem lub używając znaków graficznych) o następnym punkcie w planie dnia                                                    |  |  |  |
| Uprzedzam dziecko o działaniu, które będzie podejmowane z jego udziałem i czekam na jego odpowiedź (werbalną lub niewerbalną), żeby mieć pewność, że dziecko rozumie sytuację |  |  |  |

